

OBDUKTIO, AIKUINEN

Pt-Obd-1, 4069

Tiedustelut: Vainajien säilytykseen ja luovutukseen liittyvät kysymykset: Obduktion toimisto, puh. 017-173487.
Oikeuslääketieteellisiin avauksiin liittyvät kysymykset: THL Kuopion obduktiokoordinaattori, puh. 029 524 8020.

Yhteyshenkilöt: Patologian erikoislääkäri Elina Pirinen (puh.044- 7113476, elina.pirinen@kuh.fi), obduktiopreparaattorit, puh. 017-173487, ja klinikaylilääkäri Vesa Kärjä (puh. 044-7113471, vesa.karja@kuh.fi)

Indikaatio: Kuolemansyyntä selvitys ja tautien aiheuttamien elinmuutosten tutkiminen. Lääketieteellinen ruumiinavaus on aiheellinen, jos kuolemansyyntä ei voida selvittää käytettävissä olevien tietojen perusteella ja jos ruumiinavaus on yleisen terveyden- ja sairaanhoidon kannalta tarpeellinen.
Jos kuolemaan liittyy tekijöitä (tapaturma, ammattitauti, myrkytys, hoitokuolema; ks. laki ja asetus kuolemansyyntä selvittämisestä ja lääkintöhallituksen ao. yleiskirje), jotka edellyttävät oikeuslääketieteellistä kuolemansyyntä selvitystä, on kuolemantapauksesta ilmoitettava poliisiviranomaiselle. Poliisi päättää, onko syytä suorittaa oikeuslääketieteellinen kuolemansyyntä selvittäminen. Jos poliisi katsoo tämän aiheelliseksi, on laadittava lähete oikeuslääketieteelliseen ruumiinavaukseen.

Lähete: **KYSin yksiköt:** Sähköinen lähete (Weblab/ Multilab, OHJE-2013-02859)

Aluepatologian asiakkaat tekevät pyynnön omaan tietojärjestelmäänsä.

Muut asiakkaat käyttävät ruumiinavauslähetealomaketta (KYS 86240-6M, käytössä myös KYSissä varajärjestelmänä). KYSin ulkopuolelta tulevien vainajien lähete, sairauskertomusmerkinnät, jotka on tehty riittävällä laajuudella.

Ruumiinavauspyynnön tulee sisältää keskeiset tiedot anamneesista, tehdyistä tutkimuksista, annetuista hoidoista ja kliiniset diagnoosit. Kliininen kuoleman mekanismi ja kliinikon kuolinsyyhdotukset on mainittava.

Lääketieteellinen ruumiinavaus edellyttää aina, lain mukaan, lupaa ja suostumusta lähiomaiselta. Lupatieto on merkittävä läheteeseen. Vastuu luvan pyytämisestä on obduktion pyytäjällä. Jos hoitanut lääkäri haluaa itse osallistua obduktiodemonstraatioon, siitä on ilmoitettava läheteessä (lääkäriin nimi ja puhelinnumero).

Vainajan säilytys: Vainaja tulee säilyttää asianmukaisissa kylmätiloissa. KYSin yksiköt liittävät pyyntölapun vainajan mukaan. Vainaja varustetaan tunnistusrannekkeella.

Menetelmä: Patologian erikoislääkäri tai vastuuhenkilön valtuuttama erikoistuva lääkäri suorittaa ruumiinavauksen, joka pyritään suorittamaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun lähete ja vainaja ovat saapuneet.

Ruumiinavauksen yhteydessä otetaan vakioidut kudokset mikroskooppista tutkimusta varten. Makroskooppisia löydöksiä tallennetaan valokuvaamalla. Tarvittaessa näytteitä otetaan myös muutosalueista. Kudokset valmistetaan parafiinileikkeet. Kudostenleikkeiden värjäysvalikoimaan kuuluu perusvärjäys (hematoksyliini-eosiini) ja erikoisvärjäyksiä (immunohistokemia) että erikoistutkimuksia (neuropatologinen, bakteriologinen, virologinen) patologin harkinnan mukaan, tapauskohtaisesti. Menetelmä on akkreditoitu (FINAS, SFS-EN ISO 15189:2013).

- Tulkinta:** Ruumiinavauksesta annetaan makroskooppinen lausunto. Patologian erikoislääkäri tai vastuuhenkilön valtuuttama erikoistuva lääkäri antaa mikroskooppitutkimuksen perusteella lopullisen lausunnon, johon kuuluu patologisanatomiset diagnoosit (PAD) tekstiosana että taulukkoina.
- Virhelähteet:** Heti kuoleman jälkeen alkava kudoshajoaminen voi vaikeuttaa ruumiinavauslöydösten tulkintaa. Tämän vuoksi ruumiinavausaika on tilattava mahdollisimman nopeasti.
- Tekotiheys:** ma-pe aamupäivät
- Tulos valmiina:** Makroskooppisen tutkimuksen lausunto 2 arkipäivän sisällä ruumiinavauksesta. Histologiaan perustuva mikroskooppinen lisälausunto 2 kuukauden kuluessa. Tuloksen valmistumiseen vaikuttaa myös erikoistutkimuksien käytön tarve. Hoitava lääkäri voi tiedustella löydöksiä avauksen tehneeltä patologilta. Hoitava lääkäri kertoo ruumiinavauksen löydökset omaisille; patologian osasto ei voi antaa kyseisiä tietoja. Avauksen ajankohdasta ilmoitetaan (KYSissä) lähettävään yksikköön, jotta klinikolla olisi mahdollisuus perehtyä makroskooppisiin löydöksiin. Avauksen jälkeen obdusentti toimittaa lähettävälle lääkärille makroskooppisiin löydöksiin perustuvan ruumiinavauspöytäkirjan hautausluvan kirjoittamista varten, jos lopullisten diagnoosien varmistamiseksi tarvitaan mikroskooppitutkimus. Mikroskooppinäytteiden tutkimuksen valmistuttua toimitetaan lähettävälle lääkärille vielä se osa ruumiinavauspöytäkirjaa, johon on merkitty myös lopulliset ruumiinavausdiagnoosit.
- Laatija, pvä:** Elina Pirinen, Satu Remes, 24.8.2020
- Hyväksyjä, pvä:** Vesa Kärjä, 31.8.2020
- Päivitetty, pvä:** Vesa Kärjä, Elina Pirinen, Satu Remes, 27.8.2021